

ЕТИМОЛОГО – ЗАКОНОДАВЧІ АСПЕКТИ ПОНЯТТЯ “ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИТРАТ І ПЛАТЕЖІВ ПІДПРИЄМСТВА” В УМОВАХ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ОБЛІКУ

У господарській діяльності суб'єкта підприємництва є події, оцінка і визнання яких у бухгалтерському обліку має характер невизначеності, а їх відображення в звітності може істотно впливати на показники балансу і звіту про фінансові результати.

Для обґрунтування актуальності сутності забезпечення витрат і платежів підприємства, потрібно чітко визначити зміст цього поняття, його місце та роль у господарській діяльності. Не можливо повністю "вникнути" у сутність цього поняття у випадку, якщо не прослідкувати зміни у законодавстві (набуття чинності положень, законів та їх змін з врахуванням міжнародних стандартів).

Опираючись на досліджувані джерела, "зобов'язання" забезпечення – це зобов'язання з невизначеними сумою або часом погашення на дату балансу. Та на жаль, термін забезпечення в українській мові не відповідає умові достовірності, тобто "забезпечення" як виду зобов'язання суперечить умовам його визначення як зобов'язання і відображення у балансі підприємства.

Для відображення об'єктів обліку в балансі підприємства застосується їхня оцінка (стану) на дату складання фінансової звітності.

Події, що створюють зобов'язання характеризуються як події, що створюють юридичне чи конструктивне зобов'язання, яке призводить до того, що підприємство не має реальної альтернативи погашенню цієї заборгованості. П(С)БО 11 “Зобов'язання” такої чіткої умови не висуває, а відзначає лише ймовірність зменшення ресурсів. Якщо враховувати те, що і зобов'язання, і забезпечення є теперішньою заборгованістю підприємства, що виникла в результаті минулих подій, то різниця між ними визначається рівнем вірогідності вибуття з підприємства ресурсів, які втілюють економічні вигоди. Отже, варто не забувати, про основну мету діяльності підприємства – це ті самі економічні вигоди, тобто забезпечення витрат (зобов'язань) не повинно позначитись на структурі балансу (прибуток – головне).

У сучасних умовах господарська діяльність підприємства пов'язана з виконанням зобов'язань, термін та розмір яких можуть бути визначені з високою ймовірністю. Для фінансування відповідних виплат підприємству доцільно накопичувати відповідні резерви або створювати забезпечення виплат.

Одним з видів забезпечення зобов'язань є резервний капітал, що формується на підприємстві відповідно до вимог чинного законодавства та установчих документів. Ймовірне вибуття ресурсів характерне для операцій створення резервів. Резерви під майбутні затрати та платежі – це джерело коштів, що створюються у поточному періоді для покриття затрат, що очікуються у майбутніх періодах, тобто можливі або імовірні. Звідси виходить, що поняття “забезпечення” за своїм змістом є еквівалентом “резерву майбутніх витрат і платежів”, який і потрібно використовувати на сучасному етапі для позначення зобов'язань із невизначеними сумою та часом погашення. Відповідно до чинного законодавства в Україні підприємства можуть формувати резерви під певні затрати та створювати резервні фонди. Резервний капітал повинен передбачати ту частину власних ресурсів компанії, яка передбачена для покриття непередбачених витрат, виплати доходів інвесторам, коли для цього не вистачає прибутку.

Підсумовуючи, можна зазначити, що оптимальний рівень організації обліку забезпечення майбутніх виплат і платежів потребує:

- 1) усунення недоліків у вітчизняній законодавчо-нормативній базі, що своєю чергою вирішить проблему подальшого розвитку цього явища;
- 2) елімінування розбіжності у практичній діяльності, у сфері бухгалтерського обліку та нормативною базою;
- 3) перегляду та визначення самої сутності терміну "забезпечення";
- 4) удосконалення структури резервів, їх ідентифікацію у системі розрахунків у бухгалтерському обліку.

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 “Зобов'язання”. Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. № 20 (зі змінами та доповненнями). 2. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 2000: Повний текст усіх Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та Глуначень ПКТ станом на 1 січня 2000 р. – К., 2000. – 1268 с. 3. Закон України

“Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” від 16.07.99 р. № 996 – XIV. 4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій. Затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291.

А. Мартинів

Науковий керівник – ст. викл., Л.М. Пилипенко

ПОРЯДОК ОБЛІКУ ДОХОДІВ У БУДІВНИЦТВІ

Дохід є надходженням економічних вигод, які виникають в результаті діяльності підприємства у вигляді виручки від наданих будівельних послуг. Методологічні засади формування, оцінки і визнання у бухгалтерському обліку інформації про доходи будівельних підприємств та її розкриття у фінансовій звітності визначають П(С)БО 15 “Дохід”, П(С)БО 3 “Звіт про фінансові результати” та П(С)БО 18 “Будівельні контракти” [1,2,3].

Актуальність обраної теми полягає в тому, що від доходу залежить величина прибутку підприємства – одного із найважливіших показників його діяльності. Тому дуже важливо правильно та своєчасно відображати в бухгалтерському обліку доходи будівельних організацій [2].

Нині в будівельній галузі в Україні не отримують достатніх доходів через відсутність необхідного фінансування та організаційних перетворень, тому виникають значні проблеми як в будівельній галузі загалом, так і в отриманні доходу від цієї діяльності, а саме: відсутність джерел фінансування, високий рівень зносу основних фондів, їхнє занедбання через відсутність інвестиційного попиту. Збільшення обсягів будівництва неминує сприяти зростанню економіки України та виникненню необхідних умов для розвитку багатьох соціально-економічних проблем.

Дохід будівельної організації під час виконання будівельних робіт об’єднує:

- ціну будівельного контракту;
- суму відхилень від ціни за будівельним контрактом;
- суму претензій, яку підрядник може вимагати від замовника;